

DOMOVINA

Stev. 39.

V Ljubljani, 26. septembra 1919.

Leto II.

Spor v Beogradu.

Prva vlada v naši novi državi, v kateri so bile zastopane vse stranke Narodnega predstavništva, se je izkazala tekom nekoliko mesecev za nesposobno ustvariti vse ono, kar je bilo danes ustvariti potrebno. Zlasti so se izkazali za nesposobne nekateri ministri. Ninčič je zavezil takozvano valutno vprašanje ter prizadejal kot finančni minister veliko gospodarskega gorja. Nekateri mislijo, da je bil ravno on izhodišče vsega zla in vsega nezadovoljstva v državi. Kar je bil v gospodarstvu Ninčič, to je bil v politiki ministrski predsednik in zastopnik zunanjega ministra Stojan Protič. Za naše Primorje se je le malo briga in na lastno pest, brez vednosti ministrskega sveta, je dal izprazniti Celovec, ki bi bil lahko še danes naš. Kakor Ninčič in Protič so se izkazali vsi drugi zastopniki njihove takozvane radikalne stranke, ki je v Srbiji znana kot zastarela, okostenela in pa skoz in skoz koruptna. Na žalost moramo priznati, da se tudi vsi slovenski ministri v prvi vladi niso dobro obnesli. Zlasti se kaže, da je svoje dolžnosti zahemarjal dr. Korošec. Poslanec Tresič mu je v parlamentu očital, da se je vozil kot strankin agitator z državnim avtomobilom po shodih, ni se pa zadostno briga za otročje varstvo, ki je bilo njemu poverjeno. Ko je odšel iz ministrstva za prehrano, se je izkazalo, da je na Češkem še več sto vagonov sladkorja, ki ga naša država po malomarnosti še ni prevzela. Doma trpe ljudje pomanjkanje. Vsled zanikrnosti Koroščevega ministrstva so ležale velike množine živil po raznih kolodvorih naše

države ter bile izročene propadu in uničenju. V Mitrovici n. pr. je pustil Korošec dva meseca ležati 30 vagonov moke in 20 vagonov fižola. Očividno je hotel Korošec tudi v Beogradu uvesti tako gospodarstvo kot je bilo svojčas deželno gospodarstvo na Rožetu, ali pa Lampetovo pri »Zadružni centrali«. Zanimivo je, kako naglo se je nekdanji splošno priljubljeni dr. Korošec politično onemogočil. Mesto, da bi ostal na višini, na kateri je bil, je postal najstrupenejši agitator klerikalne stranke. Pri tem se je pa še pokazalo, da je dober za razdiranje, ne pa za postavljanje in grajenje. — Navajali bi lahko še druge nedostatke prvega ministrstva, ker se jih ljudje sami še spominjajo, naj zadostujejo le ti. Neobhodno potrebno je bilo, da v takih razmerah prevzamejo vlado modernejši in zmogljivejši ljudje. Tako je prišlo do nove, demokratske vlade.

Protj demokratom so začeli na vso moč delati radikalci, klerikalci in hrvatski »Narodni klub«. Zadovoljili se niso le z opozicijo proti vladi, marveč so postali brezobzirni ter navalili celo proti ljudskim potrebam in končno tudi proti državnim koristim. Radikalci kakor klerikalci hočejo za vsako ceno vladati. V rokah bi radi imeli vladu zlasti zato, da bi mogli voditi volitve tako kot so jih svoj čas. Še vsi se spominjamo, s kakšno strahovladno od strani vlade in duhovščine so se pri nas delale volitve. Opravičeno se ugovarja, da bi klerikalci, ako bi imeli vso vladno moč v rokah, v Jugoslaviji še hujše pritiskali na volilce kot so delali v Avstriji. Njihova nasilnost se kaže že v njihovem nastopanju v Beogradu. Malo jih je, nesposobni

so, a zato so tem bolj brezobzirni in predrzni. Opozicija v Narodnem predstavništvu ve, da njima večine, ona ve, da proti večini poštenim potem ne bi mogla vladati. Vzlic temu hoče manjšina vladati proti demokratski večini.

Demokratj so se postavili na edino pravilno stališče: V sporu, ki je nastal med strankami v parlamentu naj odloči ljudstvo z glasovnicami v roki.

Kako se bo spor v Beogradu naprej razvijal, še ni jasno. Zdi pa se nam, da bo demokratska zajednica obdržala vladu in da bo tudi ona izvedla volitve.

Želje in potrebe, prebivalstva občine Sodražica in okolice.

Krajevna organizacija jug. dem. stranke v Sodražici nam je poslala sledečo spomenico: Naša dolina ima vsled visoke nadmorske višine 535—1000 m ostro podnebje. Žita uspevajo le v najugodnejših letih, ob stanovitno lepi pomladi, vročem poletju, suhi in gorki jeseni. Vsled teh razmer, samo ene setve, male ploskve orne zemlje, ki je raztrešena po bregovih, deloma se nahaja po ogradah, ki so zopet ponajveč odročne in kamor vodijo slaba pota, je gojilo prebivalstvo večinoma le krmne rastline, redilo živino in prašiče. Mali posestniki in kočarji, kojih je preko ¾ stanovanstva, pa se pečajo od pamtveka z domačo hišno obrtjo. Izdelujejo razno suho robo, ki jo podelajo z vitrami, žimo ali železno tkanino. Razbrano ali sortasto robo razpošiljajo po svetu v ba-

Manjca.

Svidenje.

(Resničen dogodek.)

V mali Kregarjevi hišici, stoječj nekaj streljajev od šentvriške vasice, je bil tisti dan velik praznik. To svečano, praznično razpoloženje pa je povzročilo kratko, a pristrčno očetovo poročilo, da se vrača po dolgih štirih letih boja, stradanja in trpljenja še dostj zdrav in nepoškodovan domov. Ako bo šlo po sreči, bo prišel že jutri do domače postaje in želi, naj bi ga prišli žena in otroci tja počakat.

Oj, na mah je bila pozabljena vsa skrb in žalost, katero je v mozevi odsotnosti prestala mlada in še vedno lepa žena Angela s svojimi šesterimi otročki. Zavest, da se ji vrne ljubljeni mož in ostane vedno pri njej in deci, je tako osrečevalno vplivala nanjo, da je začela kakor blazna objemati in stiskati otroke, bežala iz kota v kot ter klicala:

»Pride, pride, otroci, čujte, atek pride...«

Starejša dva, Jože in Angelica, ki sta se še dobro spominjala, kako prijetno se je ujkalo na atekovih kolenih, sta začela poskakovati z mamico vred. Mlajši trije so v dobi štirih let precej pozabili nanj. Najmlajši Tonček, pa je itak zagledal beli dan še le

tedaj, ko je bil atek že par mesecev na bojnem polju.

Toda, četudi deca ni vedela za kaj se pravzaprav gre, njej je zadostovalo, da je bila mamica vesela in radostnemu žvrgolenju tisti dan pri Kregarjevih ni hotelo biti konca.

Drugo jutro je obetalo lepo solčno vreme. In polna solčnih žarkov so bila tudi srca Kregarjeve družine, ki je bila že na vse zgodaj na nogah. Mlada mati je svoje drobčanke lepo umila in praznično oblekla. Na zajutrek to jutro ni mislil nihče.

Prihod vlaka je bil naznanjen ob deseti uri, a naši znanci so se že ob osmih napotili na kolodvor. Najmlajše dete je vzela mati v naročje, drugi pa so se tesno tiščali k njej ter hrepeneče zrlj v daljavo, od koder ima priti atek, ljubj atek...

Dolga je bila ta ura ljubečim dušam, a končno je minjla. Iz daljave se je jel dvigati vijugast dim.

»Otroci, Jožek, Angelica, Jakec, Franček, glejte, glejte, atek se bliža, sedaj sedaj...«

In srečni ženj je nepopisna blaženost zaprla besede.

Vlak se je hitro bližal in že so se razločevali posamezni potniki, zroči skozi okno.

»Tam je, tam, jaz ga že vidim«, je zakijcal Jožek, poskočil od tal in ploskal s prstom proti vlaku.

In res, na stopnjicah predzadnjega vagona se je pojavil čeden, petintridesetleten možak — Angelin mož.

Videtj je bilo, da je opazil svojo družinico na prvi hip. Obraz mu je zažarel radosti kakor v objem.

»Jože, Jože, atek, atek,« je hkrati zadnelo s perona.

Vlak se je pomikal že počasneje in Jože je mislil skočiti, a sprevodnik to videč, mu je zabranil.

Le še po polzevo se je pomikalo kolesje in sedaj Jožetu ni bilo več strpetj.

Skočil je, padel in — oj gorje!

Le eno kolesje je še šlo čez Jožetovo truplo, potem je vlak obstal. Toda zadostovalo je, da sta bili nesrečnežu odrezani obe nogi.

Angela je divje zakričala, priskočila, ter z detetom v naročju padla poleg moža na tla.

»Ange-la, otro-ci,« je komaj slišno šepnil ranjenec, nato pa je izgubil zavest.

Ostali otroci so zagnali pretresljiv jok, z njimi vred pa so jokali vsj navzoči.

Usmiljeni ljudje so odpravili obupano ženo in otročiče domov. Jožeta pa naložili in odpeljali v bolnišnico.

Vsled izgube krvi je preminul še tisti dan.

lah, največ pa raznesejo takozvani rešetarji ali krošnjari v krošnjah po raznih obmejnih deželah. So pa tudi domačini, ki pobirajo izgotovljeno blago, ga imajo v skladiščih, ter zalagajo s temi izdelki tuji no, imajo namen krog odjemalcev širiti, vpeljati nove izdelke, tako koristiti sebi, ljudstvu in skupni domovini. Domača obrt zahteva nele pridnih rok, marveč raznovrstnega mehkega in trdega lesa, tok časa in razmer pa izobrazbe, tehnike. Zato so domoljubi drezali in prosili vladno v Avstriji, naj jim tozadevno priskoči na pomoč, podpira domačo hišno obrt s tem, da podeli vedoželjnim mladeničem in mladenkam ustanove, jih pozove v posebne zavode, kjer si razširijo obzorje, spopolnijo znanje in pridobe potrebne ročnosti. Na ta način so hoteli pridobiti ljudstvu predelavcev-mojstrov vodnikov. Moledovanje ni rodilo uspehov. Avstrija je ostala gluha in slepa, le ob volitvah so se ljudski talmi osrečevalci ali vladni klečepalci hlapci spomnili volilcev, jih ogrevali z donečimi obljubami, one ki so bili pripravljeni žrtvovati čas, moč duha, — pa so očrnili. Začevja življenskega pomena je ostala nerešena. Pregosto naseljeno ljudstvo, premalo polja, pičli zaslužki, uvek zapostavljanje opravičenih prošenj, je poznalo ljudi v Ameriko. Ni je hiše, da bi ne imela svojcev onstran luže, kjer ginejo naše najčilejše moči, doma pa peša in izumira obrt; kajti oče, starejši, so odšli — v hiši ni nikogar, ki bi ostale navajal in poučeval v domači hišni obrti. Vsled premembe razmer na jugu, združitev Jugoslovancev, bratov po krvi, mišljenju, delu in stremeljenju so nastale na mah druge, ugodnejše razmere. Demokracija prihaja z načeli na plan in jih hoče uveljaviti. Graščinski gozdi: turjaški, orteneški, ribniški in kočevski, ki oklepajo našo občino, oziroma okolico, naj bi ostali neizčrpana zakladnica za izdelovalce suhe robe. Temu gosto naseljenemu prebivalstvu, ki je navezano le na uvoz živil, ki pa je delavno, napredkaželjno, ki potrebuje za domačo hišno obrt nepreveliko količino lesa, naj bi se rezerviralo in letno oddajalo ves potrebni les, t. j. prvo vrstni les, ki se rad cepi ali kolje. Ostali zdrav les pa naj bi se percentualno oddajal domačim žagarjem, mizarjem in tesarjem. Država bi dvigala blagostanje pri ljudstvu, graščine bi imele stalne dohodke, gozd bi ostal rezervoar lesa.

Na vsak način je sedaj čas in najugodnejša prilika zadovoljiti in osrečiti male posestnike in kočarje, ki so brez gozdnih parcel, trpe silo in pomanjkanje na kurivu in nastilju. Tem naj se oddele gozdni deli v bližini. Vsa dosedaj navedena spolnitev bi ostala enostranska in nepopolna, ako bi se objednem ne poskrbelo za povzdigo delavnosti, tehnike in ličnosti in ne bi ustanovila lesno-strokovno obrtna šola. Zgrešeno bi bilo delo, ako bi hotela vlada, na naša tla presaditi kar dosedanji tip obrtne šole. Treba je neke kombinacije. Resni in vneti delovodje, profesorji, bi spoznavši razmere, potrebe, polagoma spopolnili zavod. Saj domača hrana tekne po zabeli in tujezemskih začimbah.

V stranski dolini smo, kjer ni palač, in sila neugodne so sedaj razmere za zidanje, a vendar bi se dobilo morda zelo ugodno poslopje za tako pripravljalnico, ki bi jo vodil spreten, domovinske ljubezni prežet delovodja. Orteneška grajščina si je potom nakupa prisvojila med vojno lepo obsežno posestvo nekdanjega dež. poslanca Primoža Pakiža. Posestvo je oddaljeno od trga Sodražica pičel km, ima obširna gospodarska poslopja, krasen sadovnjak in kar je največ, najsilnejšo vodno moč v okolici.

12. junija 1919 se je zasnova obširna akcija pod vodstvom poverjenika g. dr. Verstovška, ogromne udeležbe okoličan-

skih županov in drugih veljakov, posebno domačinov. Zdi se nam, da ostane ta močna priredba le mamilo, le pogled v obljubljeni dežel. Politično preklanje, nestalne razmere v občini močno zavirajo napredek, vse moči pa odbija in uduši vsak napredek takoj v kali časti in vladehlepna klika Šustercijancev. Čas jaderno teče in gledati treba, da ne uide najugodnejši čas, najlepša prilika.

Ker ima naša občina prihodnost in dobrobit le v povzdigi lesno-hišne domače obrti in pospeševanju živinoreje, je neobhodna potreba, ureditev potoka Bistrica.

Potok Bistrica preplavi ob nalih, spomladi ob taljenju snega vso obširno sodraško ribniško dolino, ponesnaži pično travo tako, da jo porablja le za nastiljanje. Pri dobri volji vlade in prizadetih občin bi bila regulacija izvršena jaderno in z malimi denarnimi žrtvami.

Po istih načelih kakor je uravnan lov na divjačino, naj se uredi in odda za gotovo dobo let tudi ribolov. Dočim prejemajo sedaj občine stalne dohodke za lov divjačine, naj postane na enak način tudi ribolov vir izdatnih dohodkov. Grajščine bodo to izgubo zlahko prebolele, občine pa dobe nov vrelec za napravo kulturnih potreb. K blagostanju v kraju prištevamo tudi skrb za zdravje. Kolike vrednosti bi bil vodovod dandanes v gospodarskem oziru, ko so delavne moči tako drage, in bi čas, ki ga zgublja ljudstvo in živina z donajanjem in prepeljavanjem vode, porabljali za druga nujna gospodarska in obrtna dela in opravila. Deželni odbor je že kupil v občini posestvo ob izviru močnega pritoka, ki ga je nameraval vpeljati celo v kočevske občine. V slučaju, da je ta namera v oni obliki in izpeljavi, vsled vladajoče draginje, neizvršljiva, se lahko udeležuje druga varianta, v manjšem obsegu, s takimi zahtevami, ki jih kraj in vlada tudi sedaj zmoreta.

V ugodno rešitev gospodarskih vprašanj spada železnica in cesta; to so žile pri in odvodnice prometa. JDS nam je izposlovala po svoji organizaciji in odposlancih postajališče v Žlebiču in brzojavno zvezo Loški potok-Sodražica. Hvala!

Ker se približuje deževni jesenski in za tem še hujši mrzli zimski čas, opozarjamo naše zastopnike na nedostatek: postajališče Žlebič nima ne čakališča, ne strehe. Nekaj naj nam pa vendar napravi, da ne bomo na »frej« in siljeni čakati na vlak v Žlebiških štalcah. Ali ste se že pobrigali, koliko potnikov v in izstopa na tem kraju? Malo, malo postaj s tolikim osebnim prometom. Da postane promet številnejši, da se izognemo strmemu in nevarnemu Boncarju, bi bilo želeti cestne zveze Sodražica-Gora-Ravni. Imamo krasno deželno cesto Sodražica-Loški potok, od te naj se odcepi pri km 4 na Goro, zveže Ravni s cesto, ki vodi na Novo vas Rakek. Lega ceste bi bila po ravnem, približno 5 km dolga, izpeljana po stari vezalni poti. — Obnove naj se zopet uradni dnevi za ribniškega zdravnika vsak teden in na novo upeljejo sodnijski uradni dnevi vsaki mesec.

Dopisi.

Iz preddvorske občine. Kakor smo porokovali v »Domovini« z dne 22. avgusta 1919, št. 34, tako se je tudi zgodilo. Predvorski župnik je namreč na tozadevni dopis hitro pospravil svoje črnožolto rudeče perilo v culo in je poslal v znano pralnico »Domoljubovim« pericam. Ker je g. župnik na vsak način hotel oprati svojo srajco in se iznebiti črnožoltega madeža, ki se v barvah vjema z nekdanjo avstrijsko cesarsko zastavo, prosil je tudi gospode pri »Domovini«, naj mu pomagajo iz zadrege, češ, da je do-

pisnik gospoda urednika mistificiral in zlorabljal. Misleč, da se g. župniku res godi krivica, je župnikovo pismo »Domovina« tudi objavila v svoji številki 36. z dne 5. septembra 1919. Gospod župnik France Lakmayer, župan Jur, kaplan Dežela, nadučitelj Mihelič s soprogo et consortes, zdaj pa pozor in silentium! — Da se je pozimi 1917 poučevala v šolskem poslopju v Preddvoru nemščina in da ste vsi imenovani pri tem pouku sodelovali, dalje da je bila v prvi vrsti za vzgojiteljico nadučiteljeva soproga, kateri so učenci in učenke plačevali po 5 do 10 K mesečno za pouk, to ve vsak otrok in tudi vi tega dejstva ne morete izpodkopati. Dejstvo je tudi, da se je pouk vršil v poznih večernih urah, da so hodili k pouku fantje in dekleta iz Hraš, Spodnje, Srednje in Zgornje Bele sami ponoči k pouku in zopet domov. Od Hraš do Preddvora je uro hoda in to pozimi in ponoči. Posebno dobro je vplivala ta vaša — župnikova — nemščina na devico »Kaštrunčevo« iz Zgornje Bele, ki je dobila takega potomčka, da že sam zna nemško jokati. Vprašajte jo, pa vam pove, g. župnik. Je pa še več takih vzgledov v župniji. — Javno ste oznanili, gospod župnik, v cerkvi v Preddvoru, da se prične v šoli pouk nemščine. Izrazili ste se pri tej priliki tudi, kako koristna da je nemščina za naše preprosto ljudstvo in namigavali proti »Deutschland über Alles«. Ta vzgoja se je nadaljevala še tudi prva dva meseca leta 1918., ko je že vedel vsak idijot, da bo Avstrijo vrag vzel. — Nadalje je tudi dejstvo, da kot patrijot naše mlade majke »Jugoslavije« na dan rojstva našega kralja Petra I. niste razobesili zastav. Gola resnica je tudi, da ste spomladi leta 1918. pri nekem sestanku vaših, s kurjo slepoto udarjenih krmavcev in koruznikov, zagrozili nekemu kmetu iz Potoč, da mora glasovati za Šusteršiča. Ime dotičnika in namen vaše šusteršičjanske konference vam v potrebi še lahko povemo. Mogoče tudi nj res, g. župnik, da ste še po prevratu, torej že po rojstvu »Jugoslavije«, molili za nekega »Korlna« in to na prižnici. Če ste se seveda zmogli, to sami najbolje veste. Sploh se pa pri takih molitvah sedaj vedno držite bolj pasivno in nevtrarno, največ še dobi sveti oče v Rimu, za druge merodajne osebe se bolj malo zanimate. V vsem tem se torej kaže vaše patrijotično mišljenje. Dasiravno hočete vse to postaviti na laž, se vam ne bo posrečilo. Da vas beseda »nemškutar« in pristaš razuzdanih krvolokov Habsburžanov zdaj v naši Jugoslaviji boli, vam verjame vsak rad, še vaš ekspevka ta stara Neža«. Preje v Avstriji bi vas seveda ta beseda nič ne žalila, ampak ravno nasprotno. Upate pa seveda še vedno na povrnitev vaših zlatih časov, da zopet lahko nastopite kot samodržec Kar se pa tiče vašega nauka o antropologiji in diagnoz seksualnega eksperimentizma, to vam bo dobro deklamirala »Koderčeva mama« na Srednji Beli ali pa 14letna Sokova punčka iz Zgornje Bele. Pa tudi Rebolova iz Hraš to dobro vé. Kdo ovaja plesalce in godce ter različne privatne hišnike, to vam bodo orožniki tudi lahko povedali, vedel bi pa tudi mogoče mizar Prda na Zgornji Beli. Kako ste pa pri župljanih priljubljeni, pa pričajo razni pamfleti in ponudbe ročnih granat, ki jih vedno dobivate na ponudbo. Ta posurovelost je samo cvet vaše vzgoje. Exempla trahunt, gospod župnik. Če je pa tudi to laž, da župan »Koširjev Jur« ne zna ne čitati, ne pisati, naj pa pove Pekovčev Aleš. To so torej fakta in če g. župnik še misli, da je vse to laž, naj se le zgane in nam dokaže nasprotno. Prišli bomo pa potem s takim rečmi na dan, za katere se bode še g. državni pravdnik zanimal. Zapomnite si to, gospod župnik! Vse to, kar je prinesla »Domovina«, je gola istina in tudi ta dopis se je rodil na splošno željo več župljanov, ki seveda niso v farovškem taboru. Če mislite, da v preddvorski župniji ni razsodnih mož in inteligentov, se jako motite. Gospod nadučitelj Ciril Vizjak, ki je stanoval pred

odhodom na »Gmajni«, z nobenim dopisom v »Domovini« ni nič v zvezi in je pri vsem tem popolnoma nedolžen. (To potrjuje tudi uredništvo.) Dopisnik je pristen domačin vaše župnije, rojen 28. oktobra 188... in krščen v cerkvi sv. Petra v Predvdoru od nekdanjega, zelo priljubljenega župnika Janeza Debelaka. To v ilustracijo. Po vsem tem, kar je napisala »Domovina« v svoji števil. 34 od dne 22. avgusta 1919 in kar piše danes, naj pa sodi javnost, ali je gosp. župnik Lakmayer navdušen Jugoslovčan ali nasprotno. Če župnik Lakmayer pravi, da je veren sin svojega češkega naroda, iz tega še vendar ne sledi, da ni naklonjen Habsburgovcem in da ni prijatelj bivše Avstrije. Žalibog, imamo dosti takih elementov povsod med slovenskim narodom. To je torej popolnoma prazen izgovor in upravičba brez vsake podlage. Odkod prihaja taka mržnja preprostega zaslepljenega ljudstva do bratov Srbov in namajšljenega veselja in pohlepa do vladanja Francozov in celo Italijanov? Takih gorostasnih govoric ne slišiš nikjer toliko, kakor ravno v Predvdoru in sosednjih župnijah. Preprosto kmetiško ljudstvo se seveda tega ne zaveda, morali bi pa vplivati nanj dušni pastirji in vzgojitelji. Kakšne posledice znajo imeti za ljudstvo take govorice, za to se seveda slavna kmetiška gospoda ne zmeni. Take so torej razmere v tem podgorskem kotu. Pisati bi se dalo še veliko zlasti o občinski aprovizaciji, raznih agitacijah itd. Zadržuje naj za enkrat samo migljaj na topolje. Sicer se je baje g. župnik pred kratkim izrazil, da se v nobeno stvar več ne bo vmešaval. Bomo videli. Torej na dan z dokazi o naših lažeh! Kdor si upa dokazati našo laž, temu potem povemo konkretne slučaje po datumih in pričah. Vi zavedni župljanj in vsi predvdorski občani, proč s klečeplastvom! Analfabet naj izgine z županskega stolčka in županstvo naj se da v spretno zavedne roke, magari Štularju na Zg. Belj, ki je še eden najbolj zavednih. Zvonove tudi hoče ime g. župnik in pridno pobira za nje. Izkupiček od prejšnjih zvonov je pa požrlo avstrijsko vojno posojilo. Je li to tudi laž, g. župnik? Sicer pa g. župnik: »Tempora mutantur«. Na svjdenje, ko se zopet oglosite.

Scriptis Primož Raca.

Iz velikolaškega okraja. Šepčev Korlček iz Ponikev, po milosti pokojnega prof. Petelina in tovarišev, ki so ga preko nezasluzenih-redov spustili iz gimnazije v lemenat, zdaj župnik v Dolenji vasi, to pa le tedaj, kadar ni zaposlen pri verižništvu z apnom ali cikorijo ali lesno trgovino ali celo denunciranjem polit. nasprotnikov in po lastnih življenjepisih in slavonspevih, ki tvorijo tisto znano tedensko rubriko v »Domoljubu« in »Slovincu«, »nad vse neumorno delavni gospod poslanec« ali tudi »oče vdov in sirot« je v kočevskem polit. okraju tista tudi nam nasprotnikom zelo simpatična in povsem neškodljiva oseba, ki dela politično vreme za SLS v našem okraju. Med lastnimi somišljeniki in sobratji velja za neresnega, površnega, a silno častihlepnega človeka, med bivšimi Šusterčijanci za komedijanta. Ima nekaj npravi gledaliških igralcev in mu je zato ljubša očitna graja, kakor pa tiho posmehovanje. Nas nima rad, ker se premalo bavimo z njegovo osebo; ker pa nas to boli, mu hočemo danes to krivico vsaj deloma popraviti. Že Šusteršič, ki je dobro poznal svoje opričnike, ga je bil povodom kandidateature odklonil. In dasi je zlasti v naš okraj pošiljal vedno vse zasilne kandidate, kakor Pegančka, starega Šukljeta itd. se z »neumornim gospodom poslancem« Škuljem ni upal nastopiti. Ko bi nam Korlček hotel povedati, kako je takrat moledoval po Ljubljani in kako so morali za njega beračiti preč. sobratje. Ko se mu je končno posrečilo pritisniti na Šusteršiča, da je privolil v njegovo kandidaturu, joj kako navdušena zahvalna pisma je pisal svo-

jim tovarišem, ki so mu pripomogli, da je oblekel — kakor je takrat sam pisal — togo candido — belo oblačilo. Potem je bil seveda izvoljen v deželni zbor. Vojna je preprečila poslancem delovanje. Ne pa gospodu Škulju. Le berite »Slovincu« ali pa »Domoljuba« ali pa ga pridite osebno poslušati! Kaj tacega še ni rodila nobena mati! Srečne Ponikve! Če po silni vročini razsušena polja namoči blagodejen dež, je to zasluga, »neumornega poslanca« Škulja — le berite »Domoljuba« — in sicer tako gotovo, kakor so letošnje slabe letine krivi pristaši JDS. Problemi, ki resnim možem glave belijo, so Korlnu igrača in v ribniški dolini je baš tako znana o postajalšču v Žlebiču ali ona kako je v 6 urah sezidal in podrli republiko kakor narodna: »Sem Ribničan Urban...« Toda posmehovanje ga dela srečnega, zadovoljnega. Glavno mu je, da je opažen, da se o njem govori... V privatnem pogovoru je nekoč padla opazka, kako to, da vodstvo stranke v Ljubljani dopušča take neresne harlekinade, da vendar preveč trpi ugled stranke po takih nastopih in odlični pristaš SLS je izjavil: »Kaj hočete, ko pa tam tudi niso nič bolj resni!« — V težkih vojnih letih je ljudstvo spregledalo in zato so v našem okraju take prikazni kot je gasput poslanec Škulj postale nemogoče. Ljudstvo ga je popolnoma odklonilo. Ker se torej ni upal s svojo politično robo več v naše kraje javno, je prihajal skrivaj, na majhne zaupne sestanke. In na teh zaupnih sestankih so se rodili dekliski tabori. Ker se ne upa pred može in fante, ker bi ga ti nagnali, se skriva za ženske predpasnike Marijinih družb. Značilno je to v dveh ozirih. Prvič sprevidi ljudstvo samo takoj kam pes taco moli, drugič se je pa oficijelno priznalo, da Marijine družbe niso cerkvene organizacije, da niso verske družbe, marveč politične korporacije, ki imajo namen loviti volilce za tisto kasto, pod katero je naše ljudstvo toliko trpelo. Da smatrajo Marijine družbe ne za cerkvene družbe izhaja jasno iz tega, da je poročilo o tem shodu prinesel kot važno politično vest in ne v cerkvenem vestniku, da je bil ta shod sklican baš ob uri, ko je imel velikolaški Sokol desetletnico in v namen, da bi ljudi odvrgel od javne telovadbe in najbolj še iz dejstva, kako je lagal na tem shodu »neumorni gospod poslanec«. Iz vsega tega izhaja, da je himna tistih postaranih žensk in ne več mladih deklet, ki so s šopki z voza pozdravljale Sokole — baje pomotoma — in hripavo pele: »Marija, k tebi uboge reve, me zapuščene vpijemo...« le tako za pokrivanje političnih namenov in to velja, da bi se zapomnilo. L a g a l pa je kričavi Korel glasom lastnega poročila v nedeljskem »Slovincu« takole: »razloži g. Škulj pomen in delo ženskih organizacij, ki naj črpajo predmet svojih predavanj sosebno iz polja gospodarstva pa tudi javnega političnega življenja, potem bodo take prikazni kot so baš v velikolaškem okraju slepile ljudstvo, da so za 1 krono vstopa v JDS obljubljale cele gozdne dele grofa Auersperga in veleposestva Kosler in cele travnike, take prikazni bodo ob izobraženem ženstvu nemogoče.« — Razumljivo povedano: Škulj je l a g a l, da JDS obljublja za pristopnino veleposestva svojim pristašem in sicer je to lagal fajmošter Škulj vedoma in hotoma računajoč z neizobraženo maso postaranih devic v trenutku, ko jim je priporočal izobrazbo. Da, da, izobrazbe je treba tudi »ubogim revam, ki zapuščene upijejo«, potem bo postalo fajmoštru Škulju politično klobasanje nemogoče tudi pred Marijinimi družbami ob slepskem kamnu, kjer se še danes pozna »konjsko kopito«, kakor je postalo to nemogoče pred našimi možmi in fanti, ki so v petletnem trpljenju spregledali in ne marajo več na farovško

tlako. — S to lažjo pa je hotel fajmošter Škulj doseči še drug namen. Hotel je vzbuditi v vernem poslušalstvu utis, da iz agrarne reforme ne bo nič, ker so klerikalci zoper, boječ se za posestva samostanov, škofov in župnišč. Toda ta tolažba je cenena. Kmet hoče zemljo, ker jo rabi in jo bo tudi dobil, ker je to njegova pravica in je pripravljen to svojo pravico izvojevati za vsako ceno. Tisti pa, ki se bodo upirali kmečkim zahtevam po zemlji, bodo odleteli, da jih frak ne bo dohajal.

Iz Žužemberka. Po naključju nam je prišel v roke eden izmed zadnjih »Domoljubov«, ki prinaša dopise iz našega okraja, ki kažejo vso neresnost dopisnika. Ravnodušno prepuščamo, da sodi javnost in presodi veliko razliko med dopisi v »Domovini« iz našega zapuščenege od sveta oddaljenega, in zlasti po Šusteršičevem režimu in zaslugi Vehovca in Gnidovca v vsakem oziru za ostalega sodnega okraja in onimi na »krščanski podlagi« urejevanega »Domoljuba«. Gospoda, kje je ostala pri Vas stvarnost! To, kar pišete Vi, ne verjamejo niti Vaši malostevilni prepričani pristaši. Če pišete, da je Podboj vojni dobičkar, se morajo celo smejati krave v Gnidovčevem hlevu. Na misel nam ne pride, da bi koga iz strankarskih ozirrov jemali v zaščito. Naše načelo je, očistiti javnost škodljivih mrčesov in naj si bodo to ljudje na desni ali levi, pristaši naši ali nasprotni stranke in ako hočete, da vam to dokažemo, smo na razpolago. Res je »Domovina« marsikaj odkrila in prinesla iz našega okraja; toda dokažite nam eno samo stvar, ki ne temelji na preciznih dejstvih. To pa, kar ste vi »natlačili« v vaš »Domoljub«, so pavšalne trditve brez temelja in ki so prav vsled tega ostale brez vsakega učinka pri čitateljih. Če trdite, da je Podboj vojni dobičkar, se le smešite in bodete pospešili zaključek, da vam nobeden več v okraju ne bo verjel in vas smatral resnim ljudem. Vodovodna zadeva, iz katere ste napravili »revolucijo« v »Domoljubu«, je taka, da je bolje, da molčite o nji, ker bi bili sicer primorani z resnico na dan in javnost povedati, da ste bili v tej zadevi grdi »furtimaši«. Prav zadnji čas je bil, da se je organizirala tudi pri nas poštena stranka demokratov, ki bo vsaj kontrolirala vaše mahinacije, da javni blagor ne bo trpel preveč. Pokažite na naše ljudi in če dokažete, da so javni škodljivci, da so samo dobičkarji, ki jim je najvišji zakon lastna korist, prvi bomo mi, ki bomo brezobzirno z njimi pometli, pa naj bo to Peter ali Pavel, brat ali sestra ali kdorkoli. Zakaj vas ni bilo nikjer, ko smo pozdravljali jugoslovansko svobodo in ko smo prehajali na delo, da odstranimo vse ovire, ki tej svobodi stoje na poti? Nova stavba Jugoslavije potrebuje nebroj požrtvovalnih delavcev. Zanj manjka in manjka materijala in idejnih ljudi. Vi pa ste cinično in brezdelno stali ob strani in skušali rešiti ljudi, ki so bili tu reprezentanti stare avstrijske korupcije, ki niso imeli in še danes nimajo v sebi v resnici ne vere, ne narodnosti. Ako hočete, da se temeljiteje izrazimo, bomo to radevolje storili. Pripravljeni smo magari na najostrejši boj. Pri nas je korajža in čista vest, pokažite, da je tudi pri vas!

Politične vesti.

Kronski svet v Beogradu. Takoj po prihodu pariških delegatov se je sklical kronski svet pod predsedstvom regenta Aleksandra. Pašić in Trumbić sta obširno poročala o mirovni konferenci. Pripravljajo se važne odločitve. Vsi poslanci so bili nujno poklicani v Beograd.

Naši mirovni delegatje v Beogradu. Koncem pretečenega tedna so se peljali skozi Ljubljano in Zagreb v Beograd naši delegatje iz Pariza: Pašić, dr. Trumbić, dr. Smolaka, dr. Zolger, dr. Rybař in dr. Vošnjak.

Proti alkoholizmu predloži naša vlada kmalu Narodnemu predstavništvu poseben zakonski načrt.

Blagoslov agrarne reforme. Na veleposestvu grofa Jankovića pri Osijeku so naselili dosedaj nad 200 kmetov.

Podpis mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo je za Jugoslavijo podaljšan, dokler se ne reši ministrska kriza v Beogradu ter dobe naši delegatje navodila od svoje nove vlade.

Italijanski Brdavs na Reki. Domišljavi poet D' Annunzio še vedno strahuje Reko. Italijanska vlada v Rimu navidezno grozi ter javka, a pomagati si ne more. Čete in generale, ki jih pošiljajo proti »punitarju«, prestopajo k njemu. Ministrski predsed. Nitti je zaradi tega že opetovano razbijal v parlamentu ter povedal, da je dal upornikom 14dnevni rok za vrnitev, nato pa se bo nastopilo z vso strogostjo. Najbrž bo zaradi te afere odstopilo italijansko ministrstvo, da pokaže mirovni konferenci svojo nezmožnost ter izsili, da vrhovni svet pritrdi sedanjemu stanju na Reki. Italijani so še vedno imeli uspeh s svojim komedijanstvom.

Perzija nas je priznala. Perzijska vlada je uradno priznala kraljestvo SHS. Kmalu pride v Beograd perzijski poslanik.

Nemci proti Poljski. Ker so v Nemčiji začeli zbirati prostovoljce za napad na republiko Poljsko, je poljska vlada zaprla prusko-poljske meje. Obmejne straže imajo ukaz, da rabijo orožje proti vsakomur, ki bi hotel prekoračiti mejo.

Mirovni pogoji za Bolgarijo. Bolgarija bo morala plačati 2½ milijard vojne odškodnine tekom 37 let. Stalne vojske ne bo smela imeti, temuč le 20.000 mož policije, nadalje 10.000 carinskih paznikov in orožnikov. Mirovno pogodbo mora Bolgarija podpisati do 15. oktobra t. l.

Novi železniški minister v Čehoslovaški je socijalist Emil Franke.

Galicija samostojna država? Vrhovni svet pariške konference je zavrnil poljsko zahtevo, naj bi se vzhodna Galicija združila z republiko Poljsko. Antanta ima namreč v svojem načrtu, naj bo vzhodna Galicija z mestom Lvovom samostojna država pod ljudsko upravo t. j. odločevali bi naj pri upravi Ukrajinci, Poljaki, Nemci in Židje. O končni pripadnosti vzhodne Galicije pa bo odločilo ljudsko glasovanje.

Francoski senat proti ženski volilni pravici. Senatna komisija je zavrgla zakon o ženski volilni pravici, kakor ga je bila sklenila zbornica.

Angleži gospodarji Perzije. Vrhovni svet je poveril Angležem protektorat nad Perzijo. S tem so postali Angleži pravi gospodarji obsežne in bogate države ter imajo sedaj odprto pot v Indijo po suhem.

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

Nove smeri v vinoreji.

Vinarski ravnatelj Puklavac je priobčil v celjski »Novi Dobi« sledeči članek:

Naše štajersko vinarstvo imelo je pod bivšo našo mačevo, staro Avstrijo, težko stališče. Trpelo je vsled konkurence južnih pokrajin, posebno pa Ogrske, ki so proizvajale pod mnogo ugodnejšimi klimatičnimi razmerami mnogo ceneje in preplavile s svojim cenim blagom naše naravne odjemalne kraje, alpske dežele. Da si je naš vinogradar v drugi polovici vojske gmotno primerno opomogel, je pripisati odpadu te konkurence in je bil le začasen pojav.

Stališče našega vinarstva pa tudi danes, pod novimi državnimi razmerami na prvi pogled nikakor ni posebno nadpolno. En del konkurenčnih dežel (del Ogrske, Goriško in Primorje) je sicer odpa-

del, računati pa moramo z dejstvi: 1. da Jugoslavija prideluje več vina, kakor ga sama potrebuje; 2. da bo izvoz v Nemško Avstrijo, katera je dozdej konzumirala $\frac{2}{3}$ do $\frac{3}{4}$ našega vinskega pridelka, tudi za slučaj, da se izvozne razmere uredijo za nas kar najbolj ugodno, kolikor toliko otežkočen; 3. da bodo proizvodni stroški pri nas vedno višji, kakor v ostalih vinorejskih pokrajinah Jugoslavije, ki pridelujejo pod ugodnejšimi vremenskimi razmerami.

Predpogoj za obstanek našega vinarstva je, da nas država primerno štiti pred inozemsko konkurenco in da nam omogoča izvoz v današnjo Nemško Avstrijo, katerega začasno ne moremo pogrešati, dokler se naše vinarstvo ne preustroji.

Če se ta predpogoj izpolni, se mora upoštevati konkurenca, ki nam jo bodo povzročale naše jugoslovanske pokrajine in vprašanje je, če nam bo mogoče pod danimi razmerami uspešno tekmovali z vinarstvom Dalmacije, Slavonije in Bačke - Banata.

Na prvi pogled bi se moralo to vprašanje zanikati, že iz vidika vremenskih razmer, ki so v navedenih pokrajinah vinarstvu pač mnogo bolj ugodne, nego pri nas in ki zdatno olajšajo in pocenijo proizvodnjo. Če se pa razmere vsestransko ogledajo in upoštevajo vse mogoče čimnice, se pride do čisto drugega zaključka.

V prvi vrsti je finost in žlahtnost cvetlice (bukeja), v drugi vrsti finost in žlahtnost kislobe, ki so lastna le našim vinom v tako visoki meri in bi se dale izkoristiti v naše svrhe. V tretji vrsti je uporaba svežega grozdja, ki vsaj deloma lahko mnogo pripomore k večji rentabilnosti vinarstva. In te tri čimnice nam nudijo podlago, na katero brez pomislekov lahko zgradimo našo vinorejo dobičkanosno v okvirju Jugoslavije.

Ne da bi hotel vprašanja v dosego navedenega smotra izčrpljivo obravnavati, usojam si v naslednjem podati le nekatere smernice za postopanje v prehodni dobi, prepuščaje končno rešitev vsem merodajnim krogom v nadaljni pretres in posvetovanje.

Če hočemo izrabiti finost in žlahtnost cvetlice, ki jo dosežejo nekatere vrste naših vin, moramo pred vsem posvetiti večjo pozornost pridelovanju kvalitetnih vin, kakor je zahteva svetovni trg: — kar sicer ni novo, pa vendar do sedaj premalo upoštevano. Znano je, da so nekatere vrste sortnih vin iz ljutomersko - radgonskih, pekrskih in haloških goric lahko že dosihdob uspešno tekmovali z najboljšimi spodnjeavstrijskimi, renskimi in drugimi vini in da so njim večkrat pri razstavah in drugih priložnostih najboljši poznavalci dajali prednost. Manj ali pa nič znano je pa dejstvo, da šampanjec (peneče vino), proizvajan iz ene ali druge vrste burgundca (posebno iz modrega burgundca), ljutomersko - radgonskega ali slovenjgoriškega izvora večkrat presega v kakovosti celo pravega šampanjca iz francoske Šampanje (Champagne). Kdor šampanjca kolikor toliko pozna in ve, kaka razlika je kvalitativno med pravim šampanjcem iz vina iz Šampanje in iz vin drugega izvora, bo vedel ceniti velikansko važnost tega dejstva za našo štajersko pokrajino, posebno če omenim, da burgundec v celih ormoško - ljutomersko - radgonskih in celih Slovenskih goricah (približno na kakih 6000 hektarjih) enako dobro uspeva in daje izboren »cuvee« (küvé = vino, iz katerega se izdeluje šampanjec), ki se ne doseže v enaki kvaliteti izven Šampanje.

V duhu vidim naše krasne Slovenske gorice, obsajene izključno le z modrim burgundcem, preprežene z mnogobrojnimi, dobro oskrbovanimi cestami in železnicami. Skoraj jih ni več spoznati! Prej

brezpomembne vasice, reprezentirajo se kot majhni, čedni trgi z modernimi stavbami. Iz našega Ljutomera, Ormoža, Radgone, Sv. Lenarta, Ptuja in Maribora pa so nastala središča svetovno priznane jugoslovanske šampanjske industrije. Povsod opažaj velepoteznost, red in blagostanje!

Tako nekako bi lahko bilo med Muro in Dravo, Središčem ob Dravi in Lučanami v 15 do 20 letih, če razumejo zanimani krogi pravilno tolmačiti klic časa!

Pred vsem bi trebalo ustanoviti vinarsko zadrugo za označeno ozemlje, ki bi začasno imela nalogo pospeševati zasaditev modrega burgundca za proizvodnjo šampanjca in skrbeti za to, da bo vsak posestnik, ki na novo zasaja svoj vinograd, član te zadruge.

Poleg modrega burgundca pa bi se lahko gojile v navedenem okrožju, četudi v manjšem obsegu in le v najboljših legah, tudi druge grozdne vrste za napravo finih buteljskih vin, kakor šipon, beli burgundec, zelenič itd. A glavno torišče za proizvodnjo finih buteljskih vin naj bi pa tvorili mariborski, pohorski in haloški vinorejski okoliši.

Kamniškega muškatelca, pekerske male graševine in šipona ter različnih haloških visokoplemenitih sortnih vin, kakor so se že dosedaj pridelovala, nam nikdo ne more ponarediti in so že kolikortoliko znana na svetovnem trgu. Nekoliko več reklame po inozemskih časnikih in vzorna skladišča teh vin po večjih mestih inozemstva bi jim kmalu zasigurala stalne odjemalce.

V konjiškem delu pohorskega okoliša naj bi se upeljalo spet proizvodnjo rdečih vin, kakor je že svoj čas bilo udomačeno in je slovelo. Vinarijska črnina (kavka, vranek itd.) bi lahko tekmovala z drugimi rdečimi vini, že zaradi svojega posebnega, ljubkega bukeja. Tudi za te okoliše naj se ustanove vinarske zadruge, ki naj določijo grozdne vrste, katere se naj zasajajo. Čim manje vrst, tim lažje bo delo, tim lažje se bo razpečalo vino. Stremeti se mora za tem, da se v vsakem okolišu goji le ena vrsta vina za vinski trg, s čim pa ni rečeno le iz ene sorte. Često daje dve sorti v primernem sorazmerju, kateri se v svojih lastnostih vsestransko spopolnijo, boljši produkt; tako n. pr. mala graševina z zeleničem itd.

V Halozah pa se bo lahko pridelovalo v manj znamenitih legah poleg finih vin tudi vino za režnjo z vini iz južnih krajev, ki jim primanjkuje kislobe. V to svrhu se bo uporabilo vrste, ki veliko rode, imajo precej kisline, a malo alkohola. Morebiti bi kazalo zasajati v to svrhu beli ranfol, kavčino in druge. Grozdne vrste se bodo morale izbrati po dozdejšnjih izkušnjah. Taka vina bodo služila tudi za lokalni trg.

Glavno torišče vin za režnjo z južnimi vini pa bo naš brežiški ali bizeljski vinorejski okoliš, kjer so razmere kar za to ustvarjene. Bizeljska modra kavčina za režnjo s težkimi črnimi dalmatinci in bizeljski plavec za režnjo z belim vinom iz juga boste iskani dve sorti vina in tudi dobro plačani.

Tudi tukaj bode morala vzeti vinarska zadruga stvar v roke in seznaniti vinske trgovce z blagom, ki bo obojestranska vina spopolnilo in omililo v svojih ekstremnih lastnostih, jih naredilo prijetneje ter povečalo njih konzumni krog.

Vino za režnjo se bo deloma lahko pridelovalo tudi v celjskem vinorejskem okolišu, kjer boste mogoče sorti peček in vrhovec dajali tozadevno blago.

Z navedenim pa nočem reči, da bizeljski in celjski vinorejski okoliši nista deloma tudi sposobna za pridelovanje boljših vin za buteljke. Znanе so nekatere vrste bizeljčana, šmarčana in drameljčana.

na, ki takisto lahko tekmujejo z drugimi našimi butelnimi vini! Na drugi strani mi pa tudi ne pade v glavo hoteti ovirati ali preprečevati pridelovanje navadnih vin za lokalni konzum v vseh navedenih vinorejskih okoliših. Ravno narobe! Sem za to, da se pusti vinogradniku kolikor mogoče prosta roka v njegovem delovanju, a ogroziti se ne smejo pri tem splošni interesi vinarstva. Označiti sem hotel s svojim izvajanjem le pot, ki naj vodi iz krize, ki preti našemu vinarstvu, če se ga primerno ne preuredi. Hotel sem navesti le ideje, o katerih sem prepričan, da bi bile v stanu, če se jih upošteva v vinarskih krogih, povoljno rešiti vprašanje prihodnosti našega vinarstva v okvirju Jugoslavije. Vse drugo ostane zadeva podrobneje dela krajevnih vinarskih organizacij, ki se pa vsekakor morajo osnovati čimprej mogoče, če hočemo ohraniti naše vinarstvo in ga spraviti na pravi tir.

Pri rešitvi vprašanja rentabilnosti vinarstva pa ne memo pozabiti še ene možnosti izkoriščanja naših vinogradov in sicer porabe svežega grozdja. Pridelovanju namiznega grozdja se bo morala posvetiti vsekakor večja pozornost. Če ne več, pridelati moramo najmanj toliko namiznega grozdja, kolikor se ga potrebuje po naših mestih in trgih. Pripustiti nikakor ne smemo, da bi se ga uvažalo v to svrhu iz drugih pokrajin.

Tudi uporaba svežega grozdja za takozvane grozdne kure (zdravljenje), na katere me je opozoril ravnatelj drž. zdravilišča v Rogaški Slatini, g. Herg, je lahko precejšnjega pomena za naše vinarstvo, posebno v okolici zdravilišč in kopališč in bi donášalo okoliškim vinogradnikom lep dobiček. Dobrna pri Celju, Rimske toplice pri Celju, Slatina-Radenci, posebno pa Rogaška Slatina pridejo kot take v poštev. V okolici navedenih zdravilišč bi se naj ustanovile zadruga za pridelovanje namiznega grozdja, ki bi pospeševale zasaditev vinogradov z namiznimi grozdni vrstami. Za grozdne kure se lahko goje pri nas vse vrste žlahtnine in pa kraljevina (rdeči portugizec). Poskusilo bi se lahko gojiti tudi »biser iz Czabe«, ki že avgusta zori, dočim pride žlahtnina še le v drugi polovici septembra, kraljevina še le oktobra v poštev. Omeniti pa je, da biser iz Czabe zelo slabo rodi. Ravnatelj dotičnih zdravilišč bi gotovo radi šli na roko zadrugam, kar se tiče množine potrebnega grozdja itd.

V smotreni razdelitvi proizvodnje je iskati spas našega vinarstva. V vsakem vinarskem okrožju se naj pridelujejo le one vrste grozdja, ki pod dotičnimi razmerami najbolj uspevajo, po čijih produktih se največ povprašuje in nam obetajo zaraditega najboljši skupiček. Celotno zadevo spraviti v označeni tir naj bo glavna naloga zadrug, ki se naj ustanovijo.

Prisilna oddaja žita po občinah. Ministrstvo za prehrano je izdalo ukaz, po katerem ima vsaka občina oddati do konca septembra po en vagon pšenice ali rži. Žito je namenjeno za preskrbo mest in industrijskih krajev. — Da ne bodo naši posestniki v skrbeh, moramo pripomniti, da je tak ukaz izdalo ministrstvo v Čehoslovaški državi, kjer je veliko pomanjkanje živil, v Jugoslaviji pa smo tako srečni, da takih odredb ne potrebujemo več. Marsikatero godrnjalo mora utihniti, ako sliši, da so na Češkem in v Avstriji še vedno prisilne rekvizicije po maksimalnih cenah, pri nas pa lahko vsakdo svoje pridelke svobodno prodaja.

Stroge kazni radi skrivanja živil. Da živijo na Češkem še v hudih časih pomanjkanja, se vidi tudi iz zakona, ki so ga sedaj uvedli proti skrivanju živil. Kdor skriva ži-

vila, se kaznuje kakor hudodelec, ako presega vrednost skritega blaga 5000 K, z ječo od enega do pet let. V posebno težkih slučajih se zviša kazen od 5 na 15 let. Z ječo je združena tudi denarna kazen do enega milijona. V Jugoslaviji njihče več ne misli na skrivanje živil, ker rodi naša lepa in bogata zemlja v izobilju vsega. Pomanjkanje čutimo le za one stvari, ki se jih pri nas sedaj še ne dobi, katere bomo pa v bodoče tudi še sami pridelovali in pridobivali. Samo potrpljenja je treba.

Uvoz — izvoz. Nemška Avstrija: Splošno je odprt promet za vse brzo-vozne in tovarne pošiljatve v kosih; v vozovnih nakladah le blago, ki je navedeno v »Bedarfsgrüterliste«. Uvoz blaga iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo dovoljuje jugoslovansko poslanstvo na Dunaju I., Seilerstätte 31. Izvoz blaga iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo dovoljuje »centralna uprava za trgovački promet«. (Tudi za postaje na progi Špilje - Ljutomer je treba izvoznega dovoljenja, ki ga izdaja navedena centralna uprava. Vsakemu tovarnemu listu za Nemško Avstrijo je (razen za selitveno blago) treba priložiti tudi uvozno dovoljenje Nemške Avstrije, ki jo izdaja »Deutschösterreichisches Staatsamt der Finanzen, Zentralstelle, Wien I., Johannesgasse 5«. Za živila zadostuje od »Getreideverkehrsanstalt« izdani »Uebernahmsschein«. Za živila, ki so naslovljena na »D. ö. Lebensmitteleinfuhrstelle« ali »amtliche Uebernahmestelle für Vieh und Fleisch«, ali »d. ö. Getreideverkehrsstelle« ali »Amerik. Relief-Administration« in katere odda uradno potrjeni poverjenik teh zavodov, ni treba nemško-avstrijskega uvoznega dovoljenja. — **Ogrska:** Začasno je vsak izvoz in uvoz prepovedan. Izjeme se brzojavno naznanijo. — **Poljska:** Vse pošiljatve na Poljsko morajo biti opremljene z uvoznim dovoljenjem urada za izvoz in uvoz v Krakovu ali »Wirtschafts- und Handelsmission der Republik Polen na Dunaju I., Körntnering 15«. Za pošiljatve v Šlezijo izdaja uvozno dovoljenje tudi »Rada narodova« v Tešnju. Sicer je promet neomejen. — **Čehoslovaška:** Vse pošiljatve morajo biti opremljene z uvoznim dovoljenjem, ki ga izdaja komisija za uvoz in izvoz v Pragi I/160, oziroma njene ekspoziture. Sicer je promet neomejen. — **Nemčija:** Pojasnila daje železniško ravnateljstvo v Monakovem. — **Italija:** Uradno je tranzitni promet iz Italije preko Jugoslavije prost, istotako uvoz iz Italije. Izvažati v Italijo se sme izključno le blago, ki je krito z rumenimi izkaznicami.

Nove bankovce dobimo kmalu. Vse podružnice avstro-ogrske banke so dobile iz Beograda naročilo, naj pripravijo vse potrebno za sprejetje novih bankovcev, naj pomnožijo straže itd. Takoj po prevzetju novih bankovcev se bodo začele avstrijske krone zamenjavati.

Cene sladkorja so določene do preklica sledeče: kristalni sladkor in sladkor v grudah po 12 K, sladkor v kockah pa po 12 K 30 v za kilogram. Pričakovati je do novembra znižanje cen, ker je bila na Češkem letina sladkorne pese prav ugodna.

Novo tovarno za sukneno in predilno blago snujejo v Varaždinu s češko-slovaškim in hrvatskim kapitalom.

Za mizarje je lepa prilika, da dobe naročila za Beograd. Pojasnila dobe pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova u.10.

Bogato vinsko trgatvo so imeli letos v južni Dalmaciji, posebno ob Neretvi. S trgatvijo so pričeli že 15. t. m.

Veliko tovarno za poljedelske stroje so ustanovili v Subotici.

Novi premogovniki v Bosni. Ministrski svet je dovolil 50 milijonov kredita za utoritev dveh novih premogovnikov v Bosni.

Letina v Bosni in Hercegovini. Pšenica, rž in ječmen so obrodili srednje. Proso in ajda kaže dobro. Pridelak krompirja, fižola in druge zelenjade je tudi le srednji. Koruza si je proti koncu precej opomogla. Krme je povsod dosti. Sadja ni skoraj nikjer. Vinogradi kažejo dobro. Grozdje je jedro sladko in lepo. S trgatvijo se je deloma že pričelo. Tobak je že obran ter je kakovost povoljna. Listje je veliko in zdravo.

Letina v Čehoslovaški. Žetev se je sicer zakasnila, vendar pa je dobro izpadla. Pšenica in ječmen sta dobro uspela. Posebno dobro pa se je obnesel krompir in pridelek sladkorne pese, tako, da bo imela Češka izredno mnogo sladkorja. Treba je le znižati carino.

Vinska letina v Italiji. Po proračunih strokovnih komisij se bo pridelalo letos v Italiji približno 35 milijonov hl vina.

Monopol na kavo so uvedli v Italiji.

Pomanjkanje premoga v Evropi. Vsled znižanja delavnih ur in štrajkov je produkcija premoga po vsi Evropi nazadovala tako, da se je batj za redni promet in delo v tovarnah. Primanjklaj na premogu znaša za celo Evropo 50 milijonov ton, in sicer na Francoskem 20 milijonov, v Italiji 10 milijonov, na Španskem 4 milijone itd. Angleška je pred vojsko izvažala na leto 77 milijonov ton, danes pa nič. Edino upanje je Amerika, ki je obljubila uvoziti v Evropo 23 milijonov ton. Toda ostalo bo najbrž le pri obljubi.

Tedenske vesti.

Regent Aleksander na Hrvatskem in v Sloveniji. Dne 5. oktobra se pripelje regent Aleksander v Zagreb, kjer ostane več dni. Dne 6. oktobra bo sprejemal v dvorcu odposlanstva velikih županij in svobodnih mest, zvečer bo prisostvoval slavnostni predstavi v gledališču. Dne 7. oktobra bodo vojaške parade, a zvečer bo velika narodna veselica. Iz Zagreba gre regent v Krapino in Karlovac. V Ljubljano se pripelje dne 13. oktobra, a program za njegovo bivanje v Sloveniji še ni določen.

Našim somišljenikom na Štajerskem in Koroškem, ki se pritožujejo, da se »Domovina« bavi preveč s kranjskimi zadevami, toplo priporočamo, naj nam dološijo novice in dopise, ki jih bo naš list z veseljem priobčeval. Le na ta način postane »Domovina« zanimiva in privlačna tudi za izvenkranjske kroge kot glasilo Jugoslovanske demokratske stranke v Sloveniji.

Okrajna organizacija JDS. za krajevne organizacije Poljane, Trata, Oselica in Žiri se je ustanovila s sedežem v Gorenji vasi. Za predsednika je izvoljen ugledni posestnik Lovro Oblak.

Spomin na narodne žrtve 20. septembra 1908 je proslavila pretečeno soboto na ljubljanskem pokopališču »Sokolska zveza«. Posebna deputacija je položila na grob obeh žrtev lep venec z napisom. Spomenik še vedno ni postavljen.

Kedaj bodo volitve? Zatrjuje se, da se bodo vršile prve volitve v naše Narodno predstavništvo med decembrom in februarjem prihodnjega leta.

Ljubljana dobi svoj lastni drobiž po zgledu drugih večjih mest (Zagreb, Sarajevo).

Umrli je v ljubljanski bolnici dne 20. t. m. g. Ignacij Borštnik, najstarejši in najboljši slovenski gledališni igralec. — Na Uncu pri Rakeku je umrl bivši župan, trgovec in poštari g. Avg. Belle, vzor slovenskega rodoljuba. Obema bodi ohranjen blag spomin!

Glavni poverjenik za agrarno reformo sprejema z ozirom na obilico pisarniškega posla in na potrebo službenih potovanj stranke izključno le ob torkih in ob petkih od 10. do 13. ure. Nadalje pozivlje stranke in tudi urade, da ne naslavlajo vlog, ozir.

dopisov na ime glavnega poverjenika, kar povzroča neprijetne komplikacije, nego le na urad: Glavno poverništvo za agrarno reformo v Ljubljano, Gosposka ulica 15.

Kongres jugoslovanskega ženstva se je vršil v Beogradu od 21. do 23. t. m. V lepem številu so bile zastopane tudi Slovenke.

Smrtna obsodba. Ljubljanska porota je obsodila na smrt tovarniškega delavca Leopolda Seydla, avstrijskega državljanca, ker je posilil in zadavil blizu Tržiča 11letno Milado Brajlo.

Pisma za zasedeno ozemlje se zopet sprejemajo. Pisma je treba frankirati s 70 vinarji, dopisnice pa s 30 vinarji znamk.

Prošnje za podpore po ujmah je treba vlagati potom okrajnih glavarstev na Poverništvo za notranje zadeve.

Za davkaprosto kuhanje žganja se je treba oglasiti do 15. novembra pri pristojni finančni straži.

Sejmi za žrebeto bodo dne 22. v Radencih, dne 23. v Ormožu, dne 24. pri Sv. Jurju ob juž. žel., dne 25. v Žalcu in dne 30. t. m. v Ljubljani.

»Vodiška Johanca« umrla. V ljubljanski deželni bolnici je umrla dne 22. t. m. Ivana Jerovšek, ki je svoječasnno zaslovela s svojimi »čudeži« v župnišču v Vodica.

V smrt na vešalih je obsodilo celjsko porotno sodišče kmeta Fr. Mlakarja iz Podre, ker je zadavil svojo ženo.

Okrožna organizacija JDS v Celju priredi dne 12. oktobra veliko ljudsko slavnost.

Okrajni odbor JDS se je ustanovil za krajevne organizacije rogaško-šmarskega okraja s sedežem v Rog. Slatini.

V Oplotnici pri Konjicah, v tem nekdanjem nemčurskem kotu, se hvalevredno razvija narodno delo. Ustanovila se je krajevna organizacija JDS, ustanovil se je Sokol, dočim je nekdanja nemška posojilnica in požarna bramba prešla v slovenske roke. Duša narodnemu preporodu je kolarski mojster Fr. Petelinšek.

Črna svinjska kuga se je začela širiti na Štajerskem. Zanesli so bolezen k nam železničarji, ki so kupovali mlada praseta v južnih krajih. Črna t. j. pljučna kuga je nevarnejša kot rdečica, proti tej bolezni tudi cepljenje ne pomaga. Glavno sredstvo je snaga. Svinjake je dobro prebeliti po stenah in tleh s svežim apnom, svinjam pa je treba dajati večkrat na dan sveže vode.

Zakaj se ne odpre žensko učiteljske v Mariboru? Do prevrata je bilo v Mariboru deželno žensko učiteljske, seve nemško. Naša vlada je ta nemški zavod zatvorila, kar je bilo popolnoma v redu. Obenem se je dovolilo gojenkam obiskovati moško učiteljske. Sedaj pa se gojenke ne sprejmejo več na moško učiteljske, a tudi ženskega učiteljske naše poverništvo za nauk in bogočastje ne dovoli odpreti. Zakaj? Da bi bile vse naše bodoče učiteljice primorane študirati le v klosterskih zavodih v Mariboru, Ljubljani in Skofji Loki. O teh klerikalnih načrtih bo govorilo ljudstvo. Od vseh strani Slovenije se že oglašajo ogorčeni protesti.

Ženske paralelke na moškem učiteljsku v Mariboru je sedaj dovolilo poverništvo za nauk. Za vpisovanje bo vsekakor že pozno.

Kralikovo tiskarno v Mariboru z »Marburger Zeitung« vred je kupila za poldrugi milijon slovenska Tiskovna zadruga.

Za gerenta v Št. Ilju nad Mariborom je imenovan Fr. Frajham.

Bivši ptujski paša Ornig je po prevratu poslal v Gradec 55.000 K, katere svota je bila zbrana med Slovenci za zidanje sirotišnice v Ptuj. To je očitna tatvina, vendar pa državno pravdnštvo ničesar ne stori.

Iz Radgone sta premeščena vladni tajnik Lj. Klobčič in obmejni komisar dr. Radovan Brenčič.

Pozor, Korošci! Koroška dež. vlada zbira vse v koroški glasovalni pas pristojne ljudi, da jim zagotovi glasovanje v prid nemške Avstrije. Zato je naša dolžnost, da se tudi naši ljudje, moški in ženske ki imajo glasovalno pravico na Koroškem (t. j. da so 20. leto prekoračili in bivali 1. januarja 1919 stalno na Koroškem) nemudoma prigrasijo, ter v dopisu na Narodni svet v Velikovcu, naznanijo svoje krstno in rodbinsko ime, rojstno leto, kje so rojeni, kam pristojni, poklic in natančen sedanji naslov. Vso našo javnost prosimo, da nam pri tem pomaga.

Slovenski civilni interniranci na Koroškem so sedaj vendar izpuščeni.

Lesni trgovci Dravske, Mislinjske in Mežiške doline ter slov. Koroške sploh so se združili v društvo lesnih trgovcev »Sever«.

Dijaški dom v Velikovcu. Ker se s 1. oktobrom otvori v Velikovcu 1. razred gimnazije in 1. letnik moškega in ženskega učiteljske, se je ustanovil za zunanje dijaštvo dijaški dom, kjer bodo sprejeti za mesečnih 150 K v popolno oskrbo.

Korošci so oproščeni orožnih vaj dokler se ne odloči z ljudskim glasovanjem, kateri državi bodo pripadli.

Slovenski odvetnik v Borovljah. Koroški rojak dr. Boštjan Schaubach otvori svojo odvetniško pisarno v Borovljah.

Dva ljudska tabora na Koroškem se vršita prihodnjo nedeljo 28. t. m. in sicer v Ločah pri Blaškem jezeru in v Dobrli vasi.

Slovensko šolstvo v zasedenem Primorju. Laška okupacijska oblast razpisuje službe učiteljev in učiteljic z laškim, slovenskim in hrvatskim učnim jezikom. Toda v Trstu in v Gorici sploh ne odpro nobene slovenske šole. Morda bo italijanska vlada dovolila Slovencem privatne šole pod državnim nadzorstvom, toda te šole bi si morali Slovenci sami zdrževati. Pa niti za tako »milost« se dosedaj Italijani še niso mogli odločiti.

Mladinskega pesnika Fr. Žgurja iz Podrage pri Vipavi so Italijani zaprli. Tudi avstrijske oblasti so ga med vojno kruto preganjale, zapirale in internirale.

Sadje v Prekmurju. Civilni komisar za Prekmurje dr. Srečko Lajnšič poroča, da se bo začelo z razprodajo sadja v Prekmurju dne 22. t. m. Razprodajalo se bo samo po vagonih od postaje Radgona po sledečih cenah: 1. lederci, zlatice, zelene startine in kanadarce po 2 K 30 v kg. 2. letne mošancke, podaholterce, zimске mošancke, šafnaserce po 2 K kg; 3. sadje za napravo sadjevca po 1 K 30 v kg. Oni, ki reflektirajo na nakup sadja, se naj obrnejo na civilnega komisarja za Prekmurje v Murski Soboti. Zahteva se predplačilo in sicer se mora denar takoj položiti pri blagajni okrajnega glavarstva Maribor, kakor hitro dobi kupec brzojavno obvestilo, da se mu je blago odposlalo. Interesenti naj javijo svoje potreščine, da se lahko njihovim željam ustreže.

Književnost in umetnost.

Anton Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prvi del. Izdala v zbirki: Pota in cilj Tiskovna zadruga v Ljubljani 1919, tiskal Maks Hrovatin. Cena K 10, po pošti 80 v več. Tiskovna zadruga je začela izdajati zbirko poljudno znanstvenih spisov Pota in cilj. Prvi zvezek je pravkar izšel v jako elegantni in prikupljivi obliki ter podaja Melikovo Zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev. V njej nam pisatelj riše precej natančno vso našo zgodovino od najstarejših časov pa do konca srednjega veka. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se zanima za našo preteklost. O srbski in hrvatski zgodovini

ne podaja nobeno slovensko delo toliko kot Melikovo. Drugi del knjige, v katerem bo opisana naša zgodovina od srednjega veka pa do današnjih dni, izide okoli novega leta.

Jugoslavenski vinogradar i vočar. Izašao je drugi broj mjesečnika »Jugoslavenski vinogradar i vočar« s sljedećim sadržajem: Ante Mažuranić: Stanje vinograda i voćnjaka u vinogorju brodsko-gradiškom. Što se imade raditi u vinogradu nakon tuče? Priredba bačve, u kojoj je bila šljivovica. Konzerviranje kvasca. Učite kalamiti. Nešto o sumporu. Pozor vinogradari. Iz broskog vinogorja. Alkoholno pitanje pred meritornim rješenjem. Stanje vinograda i voćnjaka u Jugoslaviji. O podizanju uzornih šljivika u Jugoslaviji. Predplata iznosi godišnje 24 K a šalje se na upravu lista u Zagreb, Strossmayerova ulica 6.

Zadnje vesti.

Obtožnica proti Viljemu. Angleški generalni državni pravdnik Gordon Hovvar je predložil vrhovnemu svetu obširno obtožnico proti bivšemu nemškemu cesarju.

Italijani zasedajo Dalmacijo. Italijani — najbrž D' Annunzijski uporni vojaki — so začeli v Dalmaciji prodirati preko demarkacijske črte. Zasedli so Trogir ter hočejo zavzeti tudi Split. Sploh se govori, da nameravajo Italijani zasesti vso Dalmacijo, da bi izsilili spor z Jugoslovani.

Italijani bežijo. Večji oddelek srbskega vojaštva je odkorakal proti Trogirju. Istočasno je prispel pred Trogir ameriški rušilec. Ko je meščanstvo zagledalo dvojne rešitelje, je pograbilo za orožje proti predrznim Italijanom; Italijani so v diru pobegnili. Meščani so zajeli ital. oklopni avtomobil, poveljnika italijanske vojske ter nekaj vojakov in vse izročili Amerikancem. Amerikanci so izkrkali 200 oboženih mornarjev s strojnimi puškami, a mesto so izročili srbski vojski. Naša vojska je zasledovala sovražnika preko Trogirja ter nadaljuje svojo akcijo. Podpira jih nad 2000 domačih prostovoljcev. Meščanstvo navdušeno pozdravlja našo vojsko, Amerikance in domače prostovoljce.

D' Annunzio grozi razstreliti Reko, ako bi njegovo posadko prisilili zapustiti mesto. Baj je že celo pristanišče podminirano. Mirovna konferenca se boji, da bi v tem slučaju nastopila Jugoslavija z orožjem ter bi nastala nova balkanska vojna. Ameriška mirovna delegacija ne odneha od svojega prvotnega stališča, po katerem se mora rešiti reško vprašanje. Tudi Anglija in Francija vztrajata pri zahtevi, da mora dobiti Reka mednarodni značaj.

Raznoterosti.

*** Otroci ne smejo nikdar uživati alkohola.** Alkohol jih stori nervozne, moti zdravo krepko spanje in otežkočuje učenje. Njih možgani in živci postanejo razdraženi, vsled česar se pojavi pri otrocih kaj rada svojeglavnost, jeza, lažljivost itd. Otroci, kateri uživajo alkohol — četudi v prav malih količinah — zbole hitreje in hujše kot oni, ki se vzgajajo abstinentno. — V Sloveniji štejemo danes vsled alkoholizma staršev 8000 telesno ali duševno degeneriranih otrok.

*** Najstarejše mesto sveta.** Orientalci imenujejo Damask »Biser Vzhoda«, najstarejše mesto na svetu. V bibliji se neprestano imenuje, obstajalo je že 1400 let pred Kristusom. Potovalci ga imenujejo »ljubi umazani Damask«, ker duhovi, ki obdajajo ulice, niso ravno prijetni in cestni pometalci stavkajo že od pamtiveka. Damask je pozorišče važnih dogodkov že od časa, ko je bil zavzet od kralja Davida. Pri tej

priliki je padlo 22.000 mož. Egipčani, križarji, Turki, so se neprestano topli za mesto. To je gotovo mesto, za katerega so se največ bojevali. Bazar v Damasku je svetovno znan. Damaško jeklo, orožje, svila, dišave in dragulji so prvovrstno tržno blago v tem mestu. Največja lepota Damaska obstoji v drevesih, vrtovih in vinogradih, ki leže okrog mesta v širjavi 60 kvadratnih kilometrov. Vsi ti so namakani od vodnih kanalov, ki tečejo skozi mesto. In ki se imenujejo v bibliji, v drugi knjigi kraljev, ko se je sirski vojskovodja kopal v ti vodi, da ne bi se ga prijela gobavost.

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol leta 6 K.

Posamezna številka 80 vinarjev.

Inserati po dogovoru.

Uredništvo in upravljanje:

Sodna ulica št. 6, pritličje desno.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.

Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcijska »Domovina«.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

ter njih posameznih delov.

Istotam se dobe potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago (blago za obleke).

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

za vodo, desno.

Primešaj „Mastin“ krmi.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoč gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat polkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Oblasom oblasvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 17.50 K poštne prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Naročajte in širite

„DOMOVINO“.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje, in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Špeciialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvišitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenje. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica . K 20,000.000.—
Rezervni fond . . . K 8,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu,
Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednost-
nih papirjev, deviz in valut. Vnov-
čevanje kuponov, izžrebanih zastavnih
pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.
Borzna naročila.

Promese
k vsakemu žrebanju.

Posojila
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.
Sprejemanje
vrednostnih papirjev v
hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.
Aprovizacijski krediti.

Poslovnica
avstrijske državne
loterije.

Izvrstne poljedelske stroje

in

vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1.

Lepa bogata zaloga posebno krasnih briljantov
po primernih cenah za vsako darilo, kakor
za **birmance, neveste, krste, godove**
itd. velika izbira.

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki
letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vljudno vabi in se priporoča

Tvrdka F. Čuden

Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Vzajemna zavarovalna banka

'Slavija'

prva vseslovenska banka te vrste
zavaruje proti **požaru, vlomski**
tatvini in na življenje.

Banka „Slavija“ ima čez sto
milijonov lastnega premoženja, čez
15 milijonov letne premije; v po-
žarnem oddelku ji je zaupanih čez
2¼ milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in
obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Delniška glavica: K 30,000.000. **Jadranska banka Podružnica Ljubljana.** Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižice.

Vloge na tekoči in žiro račun
proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, le-
žeče v javnih skladiščih. Daje trgov-
ske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema:

Borzna naročila in jih izvršuje najku-
lantneje.

Brzjavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.